

L'art com a construcció d'espais comuns

Published by [Interacció](#) [1] on 13/10/2020 - 09:08 | Last modification: 14/09/2026 - 13:46

Les pràctiques artístiques poden intervenir en un territori sense limitar-se a ocupar un espai prèviament definit. A partir de l'experiència d'Idensitat, Ramon Parramon proposa entendre-les com a processos capaços de relacionar persones, llocs, sabers i conflictes. L'espai social apareix així com una realitat que es produeix mitjançant aquestes interaccions.

Idensitat es presenta com un projecte artístic d'estructura nòmada que treballa en contextos específics i connecta agents locals amb mirades i experiències externes. La seva metodologia combina creació, recerca, mediació i col·laboració. Aquest plantejament situa l'art entre dues tensions: la proximitat territorial i la circulació entre llocs, el coneixement quotidià i allò que encara no ha quedat incorporat a les formes habituals de percebre un context.

L'article assenyala que aquesta pràctica s'ha desenvolupat en un escenari de debilitament de la responsabilitat pública i de precarització dels projectes culturals. Parramon qüestiona les polítiques institucionals que tendeixen a equiparar cultura, entreteniment i negoci. Els projectes d'Idensitat queden fora d'aquesta lògica perquè busquen crear relacions, assajar formes institucionals i ampliar l'àmbit d'allò públic.

L'espai social no és el lloc on passa un projecte artístic: és allò que el projecte contribueix a construir.

Aquesta és la idea central del text. A partir de Pierre Bourdieu, l'autor descriu l'espai social com un camp multidimensional de forces, conflictes i capitals simbòlics, econòmics i culturals. L'art hi intervé com un agent que entra en relació amb altres camps i posicions. De Bruno Latour pren una concepció relacional: allò social es configura cada vegada a través de xarxes d'actors humans i no humans, entre els quals hi ha persones, objectes, tecnologies, discursos i espais.

La mediació permet relacionar aquestes dues perspectives. La pràctica artística pot intervenir entre camps de forces i, alhora, actuar com un mediador que tradueix, modifica i transforma les relacions existents. La seva capacitat política prové de connectar realitats heterogènies, fer visibles determinades tensions i obrir experiències que alterin les representacions consolidades del territori.

Parramon desenvolupa aquesta proposta a través de tres projectes que funcionen també com a conceptes oberts. *Espais zombi* identifica indrets produïts per projectes inacabats, interessos especulatius, decisions públiques subordinades a lògiques privades i models urbans mal adaptats. Són espais habitats, tot i que les seves formes de vida i les seves relacions apareixen fragmentades. El projecte els analitza i promou processos col·lectius per construir-ne altres interpretacions.

Asimetries desplaça l'atenció dels espais cap a les condicions de vida que s'hi desenvolupen. Examina la vulnerabilitat, la precarietat, la desigualtat i la inestabilitat que condicionen les maneres d'habitar. El concepte d'asimetria resulta insuficient si redueix la complexitat a una oposició entre dues parts. Per això, el projecte incorpora nocions com l'heterotopia de Michel Foucault i el tercer espai d'Edward Soja, que permeten entendre la coexistència de realitats, temporalitats i relacions que no es poden superposar de manera simple.

Transperifèria qüestiona la divisió convencional entre centre i perifèria. El terme designa un moviment de trànsit, transformació i deslocalització que permet travessar aquesta polaritat. La perifèria deixa de ser únicament una posició distant respecte d'un centre de poder i es converteix en un espai relacional que pot connectar territoris i produir altres imaginaris.

Els tres projectes comparteixen una concepció potent de la col·laboració. Col·laborar significa crear alguna cosa en comú, compartir el procés i redistribuir els esforços i els resultats. Requereix escolta, negociació, dissensió i

respecte mutu. Per a Parramon, les pràctiques artístiques col·laboratives adquireixen sentit polític quan transformen les relacions entre els participants. La col·laboració no és una aparença estètica ni un atribut que es pugui afegir al projecte un cop definit.

Un cop feta la lectura, l'article ofereix un vocabulari útil per pensar l'acció cultural territorial com una producció de relacions i no únicament com una programació d'activitats. També deixa oberta una qüestió decisiva: qui defineix el marc del procés, distribueix els recursos i determina què compta com a resultat compartit. La mediació i la col·laboració poden transformar un context, sempre que facin visibles les asimetries de poder entre institucions, artistes i comunitats. Sense aquesta anàlisi, existeix el risc que la participació es converteixi en una metodologia legitimadora més que en una redistribució efectiva de la capacitat de decisió.

Referència

Parramon Arimany, R. (2020). Especies de procesos y especies de espacios. *PH: Boletín del Instituto Andaluz del Patrimonio Histórico*, 28(101), 228–239. DOI: <https://doi.org/10.33349/2020.101.4706> [2]

Categories: Publicacions acadèmiques

Categories: Recursos i publicacions

Tags: arts i creació

Tags: participació cultural

Tags: innovació cultural

Tags: desenvolupament territorial

Tags: desigualtats culturals

- [3]

Source URL: <https://interaccio.diba.cat/en/blogs/2020/art-construccio-despais-comuns>

Links:

[1] <https://interaccio.diba.cat/en/members/interaccio>

[2] <https://doi.org/10.33349/2020.101.4706>

[3] <https://interaccio.diba.cat/node/3204>